

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45.

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndu cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinódelele noastre.

Cuvântarea

Excelenței Sale, I. P. S. Domn archiep. și metropolit Miron Romanul la deschiderea sesiunii sinodului ordinariu al archidieceșei transilvane, la 12 April 1898.

Preaestimați Domni!

Iubiți frați, iubiți fii sufletești!

Între valurile dese, cărora este expusă naia bisericii noastre în calea nișuinelor ei spre cultură și moralitate, mare mângădere și multă încurajare ne dă totdeauna sinodalitatea noastră; când adevăra reprezentanții clerului și ai poporului, adunați împrejurul arhieriei sale, se consultă asupra situațiunii și vin întrajutoriu ierarhiei întru întărirea așezămintelor organice și peste tot întru salvarea intereselor bisericii.

Astfel de ocaziune ni se deschide și astăzi, când Domniile Văstre, iubiți frați și fii sufletești, conșcii de gravitatea și importanța însărcinării ce o ați primit ca reprezentanți ai clerului și poporului, ați grăbit a vă prezenta aici în sinodul nostru archidieceșan în număr așa de frumos și a-mi da ocaziunea plăcută, ca să vă salut și îmbrățișez cu toată căldura inimii mele.

Nu mă îndoiesc, că Domniile Văstre și la această ocaziune veți cânta și faceți misiunea nobilă ce o aveți pentru consolidarea noastră internă, și în general pentru apărarea și promovarea intereselor santei noastre bisericii naționale. Contând deci și la ordinea bună în discuțiunile sinodale, carea se ne facă ca și în trecut, numai onore, după ritualele premerse sub sânta liturgie de astăzi cu chemarea ducului sânt, sesiunea ordinară a sinodului nostru archidieceșan pentru 1898 o declar de deschisă.

Cuvântare

pronunțată de Prea Sântia Sa, părintele episcop al Aradului Ioan Mețianu, la deschiderea sesiunii ordinare a sinodului eparchial aradan din 1898.

Christos a înviat!

Domnilor deputați!

După un interval de un an, plin de cercări și greutăți și pentru clerul și poporul nostru, biserica noastră cea vie, mă bucur d-lor deputați, vedându-vă érași întruniți în acest sinod eparchial, pentru a consulta și a combina cele de lipsă la înaintarea treburilor noastre bisericesci, școlare și fundamentale; deci vă salut din inimă și la această ocaziune de bună venire.

Pe cât este de frumoasă și de măreță această chiamare a D-văstre D-lor deputați, — căci ce și pôte fi mai frumos și mai măreț, decât asemenea conlucrare a fruntașilor eparchiei, la în-

intarea cauzelor comune, — pe atât este de grea încă și în timpuri mai bune, dar apoi cu atât mai grea, între grelele împrejurări, în cari ne aflăm.

De aceea pôte nici când n'a fost așa mare trebuință de asemenea consultări și conlucrări comune, ca și acum în aceste timpuri critice, când multe și felurite curente periculoase, de decădintă morală și materială, se răspândesc qilnic și printre credincioșii bisericii noastre.

Unele dintre aceste nefericite curente de decădintă morală sunt și în-diferentismul religios, nazarenismul și confesionalismul; ér ceea ce cauzează decădintă materială, — între multe altele, — este și lipsa greu simțită și de poporul nostru, urmată din nerodirea pământului din anul trecut.

Prin toate acestea și poporul nostru a devenit espus multor ispite grele, de tot felul; dar cu bucurie putem constata D-lor deputați, că pe lângă toate acele cercări grele, bunul nostru popor, — cu neînsemnate excepțiuni, — nu s'a molipsit de acele rele; ci credincios sfintei religiuni străbune, a respins dela sine, toate acele curente periculoase.

În marea noastră îngrijire, de care suntem cuprinși, D-lor deputați, aceasta ne pôte servi de mare mângădere; dar tot-odată și de o nouă dovadă, că sfânta noastră religiune străbună, este și astăzi acel scut puternic, acel înger păzitor, și apărător al nostru, carele fu totdeauna și al fericirilor nostri părinții. De aceea și ține poporul nostru, ca și noi, cu atâta tărie la sfîntenia ei. Se ne închinăm dar umbrei fericirilor nostri stăbuni, cari prin multe greutăți și sacrificii, ni-au lăsat de moștenire, acel razim tare al credinței și esistenței noastre.

Ce învățături mari acestea, cum ne spun ele, că religiunea străbună, este în adevăr nu numai mângăitorea și tăria noastră în valurile acestei vieți ci și baza esistenței noastre și a viitorului nostru aici, pe acest pământ, și a fericirii noastre și dincolo de mormânt. Cum ne spun ele, ce păcat grozav ar comite toți aceia dintre noi, cari n'ar ține cu toată tăria la sfîntenia ei, cum ar strica unii ca aceia, după qisa s. Apostol, casa lui D-șeu, și cum ar slăbi prin acesta nu numai baza esistenței noastre și a viitorului nemului nostru din acesta lume, dar și a fericirii noastre de dincolo de mormânt?

De unde urmază, D-lor deputați, să ținem tot mai mult și mai tare, la aceea sfântă moștenire părintească, să-o plantăm tot mai adânc în sufletul nostru, și al poporului nostru, să cultivăm tot mai mult, în toți ai nostri, legătura dragostii evangelice și a credinței, ca să nu se perdă nimeni dintre noi, căci orice pierdere slăbește puterea susținerii organismului nostru bisericesc.

Pentru a face aceasta mai cu mult succes, trebuie să ne apropiem D-lor tot mai mult de popor, să fim tot cu

mai multă atențiune și îngrijire de el să fim cu mai mare alipire către el, desvoltând o activitate tot mai intensivă și mai roditoare, nu numai pe terenul religios-moral; dar și pe acela al deșteptării, luminării și cultivării poporului, interesându ne tot mai mult de sörtea lui, de care e strîns legată și sörtea bisericii noastre naționale și prin aceasta și sörtea noastră a tuturor.

Trebue să facem acesta fără întârziere, D-lor deputați, pentru-că atinsele curente periculoase, se tot sporesc luând dimensiuni tot mai mari și pentru ca poporul să pôte preîntâmpina toate acelea fără pericol.

Terenul cel mai mănos, pentru asemenea lucrări, ni-l ofere D-lor deputați, cele două așezăminte străbune: Biserica națională și școla confesională.

Prin biserică ne întărim în credința în D-șeu, ne învățăm și ne deprindem la dragostea evanghelică, iubirea de D-șeu și deapropoie; ér aceste două mari virtuți creștine, ne îndreptătesc și la a treia, adică la speranța într-o viață mai bună aici și la fericirea de dincolo de mormânt.

Spre acest scop să stăruim ca toți ai nostri să cerceteze cât mai regulat sfînta biserică și să se împărtășească cu sfintele taine; să țină strămoșeștile datini religioase și să-și crească și pe fiii și ficele lor în spîrit religios.

De asemenea să stăruim D-lor deputați, ca tinerimea noastră să cerceteze cât mai regulat școlele noastre confesionale; și să îngrijim ca aceste școle să fie la înălțimea chemării lor, nu numai pentru instruirea tinerimii în obiectele prescrise, dar și pentru plantarea în sufletul tinerimii, a simțului religios și alipirii de biserică străbună, care a îndulcit și nutrit pe fericirile nostri părinți, cu laptele credinței, al cărui putere i-a întărit prin toate vitregitățile secolilor trecuți.

Din acestea învederând, că basa cea mai solidă și cea mai singură a esistenței și a viitorului nostru, sunt cele două așezăminte străbune: Biserica națională și școla confesională: ni-să impune tuturor marea datorință, D-lor deputați, a aduce toate sacrificiile posibile, a-le susține și ridica la înălțimea chemării lor.

Împlinirea acelei mari datorințe ne mai împune D-lor deputați, și o conlucrare armonică, inspirată de duhul înțelegerii, al înțelepciunii, și al dragostii evangelice; căci numai așa ne vom puté împlini cu bun succes, frumoasa misiune, la care neam angajat, și numai așa vom puté justifica încrederea pusă în noi, de aceia pe cari îi reprezentăm.

La toate acestea mai împlorând și aci ajutorul și binecuvântarea ceriului, dechiar sesiunea sinodului nostru eparchial ordinariu, pe anul 1898, de deschisă.

Sinodul archidieceșan.

Serviciul divin.

Duminecă în 12/24 a curente, sa început sinodul archidieceșan lucrările sale. Deschiderea sesiunii a fost precedată de celebrarea stei liturgii, oficiate în bis. din Sibiu-Cetate din partea Es. Sale I. P. S. nostru arhieriscop și metropolit Miron Romanul, asistat de următorii protopresbiteri: Zaharie Boiu, Ioan Papiu, Nicolau Cristea, Nicolau Ivan, asesori cons., Dr. Remus Roșca, dir. sem. și diaconul archidieceșan Demetriu Câmpeanu, archivariu cons.

În decursul serviciului divin s'a făcut și două chirotesiri de ppresbiteri. Candidații Georgiu Roman, până acum paroch în Săn Nicolaul-mic, eparchia Aradului, și Petru Popovici, paroch în Abrud-Sat și adm. ppresb. au fost prezentați Es. Sale I. P. arhieriscop încă înainte de începerea liturgiei. Es. Sa le-a ținut o alocuțiune, plină de înțelepte sfaturi și îndrumări, la care ei au răspuns cu declarațiunea solemnă, că se vor nisui a îndeplini cu conștientositate oficiul de ppresb.; ér la esirea cu evangelia au fost promovați întru ppresb. conform prescrișelor tipicale, primul pentru tractul Devei, ér al doilea pentru tractul Abrudului.

Cântările liturgice le-a cântat corul seminarial sub conducerea profesorului Georgiu Dima cu o precisiune admirabilă.

Sedința de deschidere.

După terminarea liturgiei și a ceremonialului pentru chemarea ducului st. s'au adunat deputații sinodali, întruniți în nr însemnat în sala mare a noului edificiu seminarial și prin o deputațiune, constatătoare din ppresbiterii Vasiliu Damian, Demetriu Coltofean și dintre mireni Cavaler Pușcariu, Josif Pușcariu, Dr. Iancu Mețian, au invitat pe președintele arhieriscop la sedință.

Excelența Sa este primit în sala de sedințe între strigate de „se trăescă”. Ocupând locul presidial deschide sedința cu discursul ce'l publicăm în fruntea foii noastre.

După deschidere numește notari interimali din cler: ppresb. Mateiu Voilean, ases. cons. și Sergiu Median, mireni: Dr. Iosif Blaga, Dr. Elie Cristea, Ioan Moța și Dr. Buzura.

Fiind peste 1/2 din deputații verificați prezenți sinodul se declara capabil a aduce concluse.

Biroul interimal se declară aleș definitiv. Pentru a se face combinațiunile necesare la alegerea comisiunilor, sedința se suspende pe câteva minute. După redeschidere se aleg în

I. In comisiunea verificătoare.

Ioan Danciu, Tului Roșescu, Avram Păcurariu, Ambrosiu Bărsan, Simeon Pașca, Demetriu Comșa, Dr. Iosif Ivan, Iosif Popescu și Dr. Ioan Șenchea.

II. Comisiunea organizătoare

Simeon Monda, Ioan Papiu, Vasiliu Voina, Parteniu Cosma, Dr. Iancu Mețianu, Petru Pipos, Ioan cav. de Pușcariu, Ioan de Preda, și Leontin Simonescu.

III. In comisiunea bisericescă.

Zaharie Boiu, Traian Mețian, Romul Fărdui, Mih. Cirlea, Iosif Pușcariu, Dr. Ioan Turcu, Teodor Pop, Dr. Ioan Farkas, și Georgiu Dănilă.

IV. In comisiunea școlară.

Dem. Coltofean, Matei Voilean, Nicolau Ivan, Dr. Danil Barcian, Dr. Ioan Popescu, Dr.

Pavel Oprea, Dr. Vas. Bologa, Dr. Petru Șpan și Victor Tordășian.

V. In comisiunea financiară

Vasilie Damian, Iuliu Dan, Tit Ghiaja, Dr. Liviu Leményi, Dr. Ioan Mihu, Dr. Vasile Preda, Dr. Nicolau Olariu, Dem. Comșa și Dr. Nic. Vecerdea.

VI. In comisiunea petiționară.

Stanca Avram, Alimpu Oprea, Dr. Gavril Buzura, Augustin Nicoră, Dr. Ioan Ivan și Dr. Enea Draia.

Presidiul prezintă actele alegerii unui deputat mirean în cercul al XIV. al Bistriței și un protest dat în contra acestei alegeri; protestul, împreună cu credenționalul deputatului ales, se dau comisiunii verificătoare.

Se prezintă cererile de concediu ale deputaților: Valeriu Bologa, Virgil Onițiu, Ioan B. Boiu pentru întreaga sesiune și a ppresb. Traian Meșian pe 5 zile. Concediile se acordă.

Apoi se prezintă rapoartele consistoriale și mai multe petițiuni, cari se împart diferitelor comisiuni.

Cu aceste ședința s'a încheiat la ora 1 d. a.

După ședință s'au prezentat toți deputații în reședința arhiepiscopescă și prin roștul Ilustr. Sale Dlui cavaler Ioan de Pușcariu au salutat pe Ex. Sa părintele arch. și metrop., dorind țării și sănătății pentru biruirea tuturor greutăților înaltului oficiu, ce-l ocupă. Ex. Sa a mulțumit tuturor pentru omagiile aduse și sentimentele manifestate.

La 1½ Ex. Sa a dat un prânz în onoarea nouchirotesilor ppresbiteri.

Ședința a II-a

Luni la 13 Aprilie a. c.

Ședința se deschide la orele 12 din q. Președinte Ex. Sa Miron Romanul. Notariu: Mateiu Voileanu. Protocolul ședinței prime după unele mici modificări stilare se verifică.

Biroul prezintă următoarele esebite: Deputații Michail Cîrlea, Dr. Nic. Maier și Simeon Pașca își cer concediu pentru totă durata sesiunii, er deputatul Dr. Enea Draia, pe 5 zile. Concediile se acordă.

Preotul din Ghimbay Jos. Maximilian înainteză o petițiune, în care se rogă ca forurile bis. competente să întrevină pentru dotarea preoților din fundul regiu.

Se dă comisiunei petiționare.

Comis. verificătoare prin referentul Dr. Nic. Ivan raportează asupra actelor electorale ale deputatului Dr. Ioan Popescu. Comisiunea având în vedere că chiar dacă s'ar lua în considerare protestul înaintat, rezultatul alegerii în favorul numitului deputat nu se alterează, propune verificarea lui.

Dr. Ioan Popescu se verifică pentru cercul XIV al Bistriței.

Ședința proximă se anunță pe Marți la 10 ore a. m.

Discuție asupra proiectului de lege despre întregirea venitelor preoțesci.

— Din dieta maghiară. —

Ședința din 19 Aprilie. Ministrul Wlasics apără încă odată proiectul față de cei ce l-au atacat. Declară, că numai în cazul acela ia asupra răspunderea, dacă guvernului îi rămâne dreptul de supraveghere și de controlare cum s'a dispus în proiect. Dacă s'ar satisface dorinței lui Apponyi, ca preoții necualiificați se nu fie împărțiți cu ajutorul statului ar rămâne desconsiderați mai ales aceia cari se luptă cu miseria. Cu privire la acea invinuire, că ministrul n'are să judece asupra preoților, ci dacă e lipsă să transpună afacerile lor forurilor penale, — reflecteză că asta nu se poate.

De pildă parochul demonstrează prin a nu ține serviciu divin întru memoria existenței milenare a statului, nu pomenesc patria cu prilejul astorfel de servicii, respinge consecuent recerările forurilor administrative unguresci, poartă cocardă în colorile românesce. Bine, după ce lege penală sunt a se osndi aceste fapte?

E convins, că acest proiect este numai în folosul contesiunilor, er pe de altă parte e cert, că resonul de stat a dictat proiectul.

Vorbirea lui Werner Gyula.

Oratorul dorește să vorbească asupra proiectului din punct de vedere al politicii naționale, manecând din cele expuse de deputații sași Schwicker și Meltz. Schwicker a observat că statul nu se poate rădămi decât pe o societate tare și sănătoasă. Adevărat, însă societatea acestă trebuie să fie și patriotică și să fie pătrunsă în toate ale sale de ideea unui stat național. Oratorul cunoște o societate tare, sănătoasă și sîrguincioasă (cea săsescă) care însă totuș nu este un rașim al statului, fiindcă activitatea politică a deputaților sași răspunde neîncredere și prejucii față de statul național maghiar.

Meltz și soții lui de principiu își perd cumpătul, îndată ce se face ceva în interesul consolidării statului. Dar n'a fost acesta și în trecut astfel. Se știe dór că universitatea săsescă a înaintat odată guvernului un memorandum, în care a declarat, că Sașii sunt gata a aduce ori ce jertfă pentru statul unitar național fiindcă poporul săsesc va sta sus sau va căde odată cu acest stat. Cum vin acum Sașii se fie aduersari, când e să se asigure nește condiții pentru existența statului național maghiar?

Deputatul Zichy Iános a susținut că proiectul primejduiește libertatea bisericeii prin raporturile ce se creiază între stat și biserică. Oratorul respinge această invinuire, fiindcă proiectul e basat pe principii humanitare și e în interesul bisericeii.

Ține să se opriască la situația preoților greco-orientali. Aceștia sunt a se împărți privitor la beneficiile ce au se primescă dela stat în trei clase. Primei clase aparțin aceia cari au venit anual de 300 fl. De aceștia sunt putini. Sunt cei mai avuți preoți.

Salarul celor din cl. II. e de 200 fl., er pentru cl. III. ceva peste 100 fl. Sunt comitate în cari venitele preoților gr-orientali se urcă numai la 70—80 fl. Cei mai mulți trebuie din acest salariu să-și susțină copiii. E cu neputință a rămâne rece în față acestei miserie.

Diarele naționalităților dic, că acest proiect are de scop a corupe preoțimea și a o dobândi pentru scopuri politice.

Însă chiar programul național român, votat din partea Românilor în adunarea dela Blaj din 1848 pretinde ca preoțimea să fie plătită de cătră stat, — lucru ce ar creia, o stare de dependență și mai strânsă. *Volenti non fit injuria.*

Biserica gr.-orientală a fost în Ungaria totdeauna în legături morale și materiale cu statul. La anul 1779 episcopul ei era plătit din partea statului, calificația preoților era normată în lege. O ordinațiune din 1810 pune biserica formal sub tutela statului, — chiar și în privința dogmatică. În Transilvania însă biserica a fost numai tolerată, potestatea statului însă nu s'a amestecat nici-când în afacerile ei interne, ba i-a ocrotit chiar autonomia.

Contele Bethlen a voit să constate, că proiectul acesta tinde numai la disciplinarea politică a preoțimei. O astfel de părere e potrivită a provoca nelinise în biserica greco-orientală și a escita spiritele. Dar nu e adevărat. Proiectul poate să aibă urmări politice, n'are însă scopuri politice. Proiectul va înfrui de sigur asupra naționalităților. Căci trebuie să considerăm că — afară de Sași — la noi nu există partid politic moderat între naționalități.

Românii d. e. stau pe bazele pasivității fiindcă însă într'un stat constituțional nu se pot obține rezultate decât în legislativă, de fapt astăzi nime nu reprezintă pe Români la locul competent. O altă împregiurare deamă de atenție e, că mișcarea naționalităților în cercurile de jos e în conex cu tendințe comunistice. Agitatorii vorbesc poporului că proprietatea este usurpată de cătră Maghiari de fapt însă ea este a Românilor. Preoții sunt însă mai chemați ca se influențeze cu moderațiune în direcția acestă, și sunt constrânsi a o face în propriul lor interes dacă proiectul va deveni lege, căci prin o politică contrară nu vor dobândi nimic, pot însă se perdă totul. De fapt rescăla sângeră a românilor din 48 e a se reduce în mare parte la influința ce o aveau preoții lor, cari erau în mare miserie.

Dela anul 1867 încôce toate partidele maghiare s'au nisuit a întări poziția maghia-

rismlui, până ce a venit partidul poporal care a stricat armonia. S'a găsit dór un deputat, abatele Molnár, care a exprimat dorința ca legea naționalităților să fie executată.

Thály Kálmán: Trebuie abrogată legea asta.

Președintele: Vă rog să fie tăcere.

Buzáth Ferencz: Da, trebuie să ștergem legea naționalităților.

Președintele îl îndrumă la ordine.

Werner Gyula continuă prin a arăta că acea declarație a lui Molnár, prin care insistă pentru executarea legii naționalităților semănă cu conținutul „Repliei“ și a „Memorandului“. Poftescă Molnár și motiveze afirmări ca cele privitoare la apăsarea naționalităților. Proiectul din chestiune arată mai bine cât de mult se interesează statul de naționalități. —

Ședința din 21 Aprilie.

Vorbirea deputatului Molnár Iános.

Dl deputat Iuliu Werner de câte-ori ne-a învinovățit pe noi, cei din „partidul poporal“, că ținem parte naționalităților nemaghiare. Să nu gândescă însă, că de această învinuire noi ne înspăimântăm așa grozav. Vorbe de acestea am mai audīt destule, dór noi nu numai că nu negăm, dór acum declar cu hotărfire, că da, noi suntem amici ai naționalităților, numai cât nu înțelesul acela, cum ați vré d-văstre se ne înfășiați. Noi suntem amici ai naționalităților, dar ore d-văstre sunteți inimizii lor? Dăcă d-văstre luați în nume de rău, că suntem amicii naționalităților, urmază de aici, că d-văstre sunteți dușmanii lor. Noi, cei drept, suntem amici ai naționalităților, dór nu și ai agitatorilor de naționalitate; suntem amici ai naționalităților, deore-ce apărăm dreptul ori și cui, căci dóră e un punct al programului nostru, ca să apărăm dreptul fiă-căruia, prin urmare și al naționalităților, căci și după vorbele d-lui ministru-președinte, ele au în privința limbei drepturi garantate în lege. Noi încă dorim, că naționalitățile se fiă Maghiari și se șcie unguresce. În această ne unim cu d-văstre; dar ne deosebim prin aceea, că d-văstre voiți să maghiarisați cu puterea, pe când noi pe cale prietenească, prin iubire, pe încetul și astfel nu într'un mod grozav, cum faceți d-văstre, de tēmă, ca se nu le facem și mai îndrjite, ci noi ne silim, ce po naționalități să le câștigăm pentru ideea de stat maghiar. Noi uici-odată și nimeni nu-i permitem, nu-l lășăm să atingă, s(atace, să nege, ori măcar să vorbeacă în contra ideei de stat maghiar. Dela fie care naționalitate, numescă-se ea ori-cum dorim și pretindem, înainte de-a sta de vorbă cu ea, ca să se mărturisască pe sine ca cetățen maghiar, tocmai așa, cum acel biet Slovac, care trăiesc din legatul ôlelor cu sîrmă, chiar emigrând în America nordică și întrebând fiind acolo, că de ce naționalitate se ține, nu dică, că e Slovac, ci că e Ungur.

Apoi d-l deputat Iuliu Werner cuteză să dică, că legea de naționalitate este executată! Apoi, d-le deputat, îți spun sincer, — se nu te superi, nu vorbesc din dispreț, nici ca se te batjocuresc, — un bărbat mai mare nu numai ca d-ta, ci mai mare ca mulți alții, un bărbat, care între numeroșii săi soți s'a ridicat mult de-asupra și care are un trecut parlamentar fôrte vechiu, afară de acea face parte din partidă d-văstră (adeacă din partidă guvernamentală): mi-a mărturisit, dic cu ocaziunea unei conversațiuni private, că zău legea acestă (de naționalitate) nu este dusă în deplinire, — lucru, despre care și d-l deputat Werner și ori cine se poate convinge, dăcă va lua înainte acea lege de naționalitate și o va cerceta din paragraf în paragraf, din punct în punct, cum eu am făcut. Acel distins om politic mi-a mai spus și aceea, pentru ce nu crede el, că ar fi cu putință de-a duce în deplinire acea lege. Apoi, onorată dietă când ore am dicș noi că acea lege trebuie dusă în deplinire?

Noi n'am dicș-o asta, ci — în specie eu — am întregat numai, că deore-ce d-văstră întoddeauna accentuați și diceti că toate legile esistente trebuie duse în deplinire, pentru-ce atunci nu duceți în deplinire și legea de naționalitate, ori dacă credeți că e rea pentru-ce nu o îndreptați? Căci, on. dietă, într'un stat de drept o lege codificată nu s'a obicnuit să rămână ne dusă în deplinire. Acestă am dicș-o și o dicem.

După acestea deputatul Molnár întorcându-se la proiectul de lege pentru întregirea venitelor preoțesci, dică, că după convingerea lui acest proiect nu este altceva decât o primejdiosă întindere a stăpânirii guvernului și asupra bisericilor.

S'a dicș din partea unor deputați aici în dietă, că proiectul numai din punctul de vedere al prdoților greco-orientali și mai ales din punctul de vedere al preoților greco-orientali români cuprinde anumite puncte mai săpărăciose. Dacă așa stă treba, dați-mi voie să cetesc din diarul „Egyetértés“, despre care de bună sēmă nu veți dică că este amic al naționalităților, următoarele (cetesce):

„Pe baza temerei de naționalități s'a atacat libertatea maghiară. Am întors pe dos legile și am suferit volniciile îndată ce a fost vorba despre aceea, ca să punem frâu agitatorilor naționalităților. Dar nu ne-am gândit la aceea, că puterea peste măsură mare, ce am dat-o guvernului pentru scopul acesta, pôte s'o folosescă și în contra noastră; am suferit să se calce legea și la urmă și noi am avut necaz dintr'asta; am suferit volnicia față cu agitatorii și guvernul a început să comită volnicii și față cu noi.

„Cu violența unei vulpe am fâurit legea electorală astfel, ca cât mai puțin ultraști valahi să pôtă întra în dietă. Dar și acestă s'a răsunat, căci într'o mare parte a țerei toți candidații de deputați opoșionali, nu numai ai naționalităților, au fost făcuți imposibili să isbutescă la alegeri. Am rămas linisciți, când am vëdūt că se ia în bătaie de joc această lege electorală cu scopul ca să fie trântit câte un candidat de deputat de ai naționalităților. Însă modul acesta de călcare a iegilor s'a prefăcut în obicei față cu ori-ce candidat opoșional și tânguirea noastră a fost prea târjă.

Am închis ochii când am vëdūt, că câte-un fișpan torturează populațiunea din Solnoc-Dobăca și Caraș-Severin și am dicș așa le trebuie! Dór când asemenea lucru s'a întemplat și în comitatele (locuite de Maghiari) Ciongrad, ori Somogy zadarnică a fost protestarea noastră. Corteșului, solgăbirului i-a fost iertat totul îndată ce era vorba de regularizarea Valahilor, dór nu ne-am gândit, că mai târjui prea marea putere, ce i-am dat-o în mână, o va folosi în contra tuturor. Pe încetul am ajuns acolo, că astăzi guvernul este atotputernic. Nu mai e nici lege nici drept, nici autoritate, nici instituți, nici putere, care să fie în stare a ne ocroti în contra lui“.

După ce ceti aceste rënduri din „Egyetértés“, Molnár își arată temerea, că guvernul, pe cuvânt că vrea să regularizeze pe preoții români, își va deschide prin acest proiect ușă liberă de a întra în toate bisericile și a se face stăpân asupra lor. Esamina apoi paragraf de paragraf proiectul și arată, că nu este aproape nici un punct în el, care să nu fiă vătămător pentru autonomia bisericilor și care să nu țințescă a subjugă bisericile și preoții atot puterniceii ministrului. Declară în fine, ca respinge proiectul.

In ședința de Sâmbătă proiectul a fost primit în general și s'a trecut la desbaterea specială.

Din protopresbiterate.

(Tractul Unguraș.)

Valea-Almașului, Aprilie 1896.

Sinodul protopresbiter al tractului Ungurașului de astă dată s'a ținut în Tresnea încă la 14 Faur

Între curențiile reprezentanței noastre tractuale au ocultat și s'au desbătut cestiuni, ce neaducându-se până acum la lumină, par a fi de interes măcar acum a se da publicității.

La locul prim fără îndoială e a se aminti marinosul dar de 200 fl. și mai bine, ce ilustrul membru al sinodului nostru dl Dr. Remus Roșca, directer seminarial, a binevoit să oferă fondului protopresbiteratului „Petru Roșca“.

Fondul acesta întemeiat prin colecte acum 10 ani drept monument neperitor întru pia memorie a fericitului în Domnul fost protopresbiter „Petru“ încă dela început a fost alimentat de Reverendisimul Domn Dr.

Roșca cu sume îndoit mai mari decât din cât constă acela, ăr la începutul acestui an, pe când fondul era de 290 fl., pentru-ca cu o di mai curând se-și reverse binefacerea, Meccenatele fondului, dl director a binevoit a pune în vedere completarea fondului la 500 fl. din al seu propriu. ca astfel încă în anul școlar viitor restul de după capitalisarea intereselor de 10% se se dea ca stipendiu studenților din tract.

De asemenea membrul Ioan Andreiu, ca fost cassar al unei petreceri filantropice, a binevoit să ofere 6 fl., venitul net, în favo- rul aceluiaș fond.

Faptele vorbesc de sine, fără comentariu. De-ar da Dumnezeu numai imitatori!

Ca mai actual și de interes acum în preajma sinodului nostru arhiepiscopesc, ne vom lua voie să lăsăm să urmeze și să Vă rugăm, onorată Redacțiune, să binevoiți a publica și următoarele două propuneri făcute de notariul sinodului, membrul Jovian Murășan și primite unanim, cu privire la practica de urmat în casuri de căsătorii mixte, precum și referitor la dotația clerului; ță-le:

I.

Art. de lege XXXIII: 1894 §. 1 dă voie liberă civilor de religie receptă, ca încă înainte de încheierea căsătoriei, să se învoiască prin act public asupra religiei, în care vor să persevereze ei, respective vor să se crească copii lor.

Acastă dispoziție facultativă a legii însă biserica soră gr.-cat. tinde a o explica de obligatorie și a o exploata în favorul urgis- tului proselitism cu fel și fel de mijloce, prin cari nu numai că cauzează strapații și jertfe materiale credincioșilor noștri, ci du- rere în mare parte sprijiniți și de organele statului — pe creștinii noștri îi abate dela religia noastră strămoșească, alternativă, căci altcum nu le oferă cununia bisericească.

Considerând, că odată inițiată și apoi consecuent urmărită această procedură mai ales în părți espuse, ușor pôte să aivă de urmare: ori incuibarea concubinatelor, ori rămânerea numai cu căsătoria civilă, ori apoi apostasia, prin urmare demoralizarea po- popului:

Sinodul protopresbiterial a invitat preo- țimea tractuală ca să se țină strict de îndru mările cuprinse în instrucțiunea Excelenței sale și a Preav. Consistor emanată în casu- rile de procedură la căsătorii mixte și în cas de lipsă se efectuească chiar și cununia acelor nupturienți, cari aparținând bisericeii noastre în o parte, nu pot obține cununia bisericească pentru alternativa de a trece la gr.-catoli- cism respective a se obliga a-și crește copiii în acea religioane. —

II.

Este cunoscut, că statul nostru are un proiect de lege în privința dotațiunei clerului de rital și confesiunea nelatină.

Considerând că abstracție făcând dela unele dispozițiuni ale proiectului, cari în do- rul statului de a înrola preoții de o cualifi- cație superioară regulază anum te recerinte de conduită față de stat, cari numai deteriorarea independenței clerului bisericeii noastre pôte să aivă de scop: proiectul, devenind lege, până când nu va lovi în autonomia bisericeii. ar fi un bun augur și respective început pentru lipsitul nostru cler;

Considerând însă, că dotațiunea maxi- mală contemplată a se întregi până la 800 fl. mai mult aresă se reverseasupra preoțimeii acelor bisericeii, cari au preoți de o surescență su- perioară, exclusiv cu 8 cl. gimn.; ăr contigen- tul preoțimeii noastre rurale 'l dă preoțimea cu pregătire numai de sub 8 cl. și curs teologic ordinar de 3 ani și că astfel ajutorarea preoților noștri se reduce la o întregire de numai până la 400 fl.;

Considerând astfel dar, că devenind lege proiectul, clerul nostru abia în 10—15% ar fi dotat în proporție cu cel al altor bisericeii și că asfel grosul clerului nostru care din timpul cel mai depărtat și până de present a muncit și muncesc în via Domnului dând creștere religioasă ortodoxă poporului nostru și prin urmare susținând ca stâncă de granit caracterul național al bisericeii noastre romă- nesci, rămâne în privința dotațiunei în statu quo ante;

Considerând în fine, că acesta jurstare nu numai că nu va avé chemarea de a po- tența zelul și abnegația dealtecum înăscute clerului nostru intru stimulare de a fi vie

sentinele la conservarea și ridicarea prestigiu- lui special măreț al bisericeii noastre, ci din potrivă desconsiderarea cu dotație minimală ușor pôte se aibă desinteresare față de inte- reșele noastre:

Sinodul protopresbiterial având deplină încredere în părinteșca îngrijire a Superiorității noastre bisericeii de a aprecia situația prece- rie și astfel a se nusi se preîntâmpine realizarea acelor intențiuni ale proiectului, cari tind a știrbi independența clerului și întregitatea autonomiei bisericeii, a aflat se dea espresiune dorinței sale, ca în cas de primire a dotației oferite, pentru ecuitate se binevoască Autorita- tatea noastră bisericească a interveni prin o re- presentatiune la Inaltul guvern pentru estinderea întregirii dotațiunei maximele și asupra pre- oțimeii cu pregătire de 7. resp. 6 cl. gim. și curs teologic ordinar și în cas de nesuccedere la timpul seu se binevoască a contempla căi și mijloce pentru ajutorarea clerului chiar și din fondurile arhiepiscopescane.

Un participant.

Răsboiul ispano-american.

Speranțele, că neînțelegerile dintre Spa- nia și Statele-Unite, iscate din cauza insulei Cuba, se vor puté aplană fără răsboiului s'au nimicit prin intransigența Americii în preten- siunile sale. Statele-Unite insistă pentru in- dependența Cubei, pecând Spania ș'o reclamă și mai departe pentru sine.

După răsboiul cuvântare a presiden- tului Statelor-Unite Mac Kinley, ținută cu pri- legiul deschiderii congresului țerei, răsboiul a devenit inevitabil. Drept provocare a servit „ultimatul“ prin care America pretinde ca Spania se-și retragă trupele în timp scurt de pe insula Cuba. Spania a desconsiderat cu desăvârșire ultimatul și a răspuns indirect prin o vorbire tot atât de răsboinică, ținută de regina, care a făcut apel la toți fiii nămu- lui spaniol a se înrola și a apăra onórea Spaniei.

După ce au premers diferite animosi- tăți, arderi de steaguri, sdrobirea insigniilor, au fost demisi reciproc și consulii, ear pe mare au sunat deja primele bubuituri de tunuri.

Iritațiunea e pe amândouă părți mare. Se fac înarmări cu iuțală.

Prin răsboiul acesta este adus în os- culare bilanțul financiar nu numai din cele două țeri ci din toate continentele. Primele stări se ivesc în Spania unde hărțile de va- lóre au scăzut considerabil. Valórea aurul a crescut deja și la noi.

Depeșele mai noué anunță, că vapó- rele spaniole au prins în nóptea spre Săm- bătă un vas american, care venind din Lon- dra ducea provisie de război și bani în va- lóre de milioane de franci.

In ce privește simpatile statelor mari europene, ele sunt pe partea Spaniei.

Noutăți.

Regele Carol al României 'și-a serbat Joi la Abbazia ziua născerii și aniversarea a treizeci și doua a urcării Sale pe tronul Ro- mâniei. Din incidentul acesta întreg orașul a luat un aspect festiv, fiind toate casele im- pobobite. Maj. Sa Carol a primit telegramele de felicitare ale împărăților Francisc Iosif și Wilhelm II, a reginei Victoria a Engli- rei și a principelui bulgar. Cu acest prilej s'a inaugurat și șoséua de munte ce regele Carol a dispus să se construescă pe spesele sale în Abbazia.

„Nera“, casa de păstrare ca societate pre acțiuni cu sediul în Bozoviciu (Com. Caraș-Sevirin:) primesce depuneri spre fructificare dupa care solvesce 6% inte- rese

Dare de venit după interese încă o sol- vesce institutul separat.

Depuneri se pot face și prin postă și o efectueșc momentan după sosirea comandeii.

Direcțiunea institutului.

Iubileul Regelui Saxoniei. Albert, regele Saxoniei, unul dintre cei mai adicți amici ai monarchului nostru 'și-a serbat Vi- neri aniversarea a 70-ea a nășterii sale, la Drezda, cu pompă și festivități mari. Au asistat la iubileu împăratul german Wilhelm și Monarchul nostru. Maj. Sa monarchul a

fost întâmpinat în gara dela Drezda de că- tră regele iubilant și împăratul Wilhelm, care sosise înainte cu câteva ore. In gară pri- mul primar al Drezdei a adresat cuvinte călduroșe de bineventare Maj. Sale. La palat Maj. Sa a fost întâmpinat de cătră regina Carola. După prânz Maj. Sa a asistat, la defilarea trupelor dimpreună cu regele Saxon, împăratul Wilhelm, Luitpold prințul regent bavarez și regina Carola. Săra a fost prânz de gală, asistând afară de persoanele domni- tóre, cancelarul Hohenlohe și ministrul Go- luhowsky și alte persoane diplomatice.

Logodnă. Dl Nicolaie Stanciu, croitor, 'și-a încredințat de fiitóre soție pe d-șora Victoria Blajiu din Sibiu.

Pentru limba ungurească. Socie- tatea pentru răspândirea limbei unguresci din Panciova prin o reprezentație cere guvernul- lui, să ordoneze prin lege, ca în țera întrégă pe lângă firmele de ori-ce soi, scrise în limbi neunguresci să fie și firme unguresci. Totodată, să însărcineze cu dare de reclam pretutindenți firmele neunguresci.

Luptă pe stradelé capitalei. O bă- taie sângeróșă s'a incins Mercuri între poliția capitalei și un public numărós, compus în parte mare din socialiști, pe una din cele mai cercetate strade ale Budapestei.

In pomenita ți, s'era la 7 ore, o mul- țime de mai multe mii de socialiști s'a aglo- merat la gara de orient, pentru a primi pe un matador a lor, Csizmadia S., redactorul toii socialiște „Világsszabadság“, pe care po- liția pentru agitație l'a expulsat din capitală Poliția luând cunoscința de intenția munci- torilor, a eșit și ea la gară pentru susținerea ordinii, în număr de peste 300 de capete, călăreți și pedestrași.

La șapte ore sosesc trenul, apostolul așteptat însă ca'n palmă. Poliția adevă, pen- tru a 'mpedea demonstrația în capitală, a aflat consult, să dețină pe Csizmadia la gara din apropiere, Kőbánya, și l'a transpor- tat direct la pușcărie. Afând despre acesta ceața socialiștilor, a isbucnit într'un zgomot teribil. Pentru a pune capăt demonstrației, po- liția, în mare parte călărași, a apărut momen- tan și la un semn dat a năvălit asupra mul- țimeii, călcând în picioare copii, femei, răbind mulțime de omeni, cari nu avea nici o parte la demonstrație. Mulțimea în fuga sa a spart ferestri, vitrine și se ascundea pe unde apuca Poliștiții dețineau pe toți, cari le cădeau în mână. Cu totul o sută douăzeci și doi de omeni au fost deținuți. Intre acestia mulțime de străini sosiți cu trenul, cari altă vină n'aveau, decât că voiau să ajungă în oraș. O órá întreagă a ținut manevra poliției. S'era la 8 și 1/2 suflet de om nu se găsea pe strada asediată de poliție. Căpitanul și-a nu- mărât prizonerii erau 122. Au fost tîrșiți la pușcărie.

Primejdie într'un asil. Din Alba- Regală sosesc vestea unei mari primejdii, pricinuită de incendiu. Vineri s'era un foc grozav s'a ivit în partea spitalului oră- șenesc unde este asilul moșnegilor. Focul s'a aprins în magazinul de lemne, de unde s'a întins apoi asupra asilului. Neputincioșii bătrani au fost strimtoriți de flacări în edi- fiu. Pompierilor le-a sucs însă a-i salva pe toți în viață, cu excepția unei babe, care de spaimă și-a dat sufletul.

Intrunire agricolă.

(Învitare).

Amésurat învitatei fruntașilor români din comuna Alțina (lângă Nocrich) am luat hotărîrea de a ținé în această comună Joi, la 5 Maiu n. c. (Sft. George) o intrunire agricolă, la care se va discuta asupra cul- turei vitelor și a pământului peste tot, cum și asupra însămnăței „Tovărășilor agricole“ și a „Însușirilor de credit sătesci sistem Reif- feisen“.

Ne luăm voe a invita la această intru- nire pe toți membrii și spriginitorii Reuniu- nei noastre. Începutul după serviciul divin.

Sibiu, 21 Aprilie n. 1898.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiului“.

D. Comșa,
preș.

V. Tordășanu,
secretar.

PARTEA ECONOMICĂ

I. Löser.

Istoria Agriculturii.

Traducțiune autorizată

de

Un prietin al plugarilor.

(Urmare.)

10. Crescerea cailor se distingea pe moșiile lui Carol cel Mare, și caii turingiei se scoteau de cei mai buni. S'a început deja a să da cailor numiri precum leu și altele. Crescerea vitelor, cornute era aproape de a cailor. Boi nu se puteau tăia decât când era timpul mai răcoros, ca să se pótă păstra carnea mai multe zile. Pe vitele de tăiat puneau mare pond. Oi erau multe, dar nu prea bune. Și crescerea caprelor nu era neînsemnată, laptele și carnea dar cu deoși- bire peile aveau preț. Crescerea rîmătorilor era în o stare bună. Din dița de Martiu până la Crăciun se tăiau rîmători. Carnea și cărnații se mînceau înainte de post, șuncele însă se păstrau până în primăvară. Galițele și gainile erau pe o tréptă înaltă; în curți se vedeau tot felul de păsări, și pe la mori erau o mulțime de găini și altele de felul aceș- ta. Stupăritul încă era însemnat. Mierea o foloseau în locul zăharului și la facerea mie- țului, ceară la luminări. Carol a dat ordin ca pe tot domeniul să fie un îngrijitor pen- lru stupi.

Periodul IV.

Starea agriculturii după Carol cel până pe timpul fără rege 814—1254.

1. Acest period, care conține un re- ultat mai mare de 400 ani, nu a fost făcut, pentru a lăsa să prospereze ocupațiunile paci- snice ale economului. Răsboiul cu Slavii cari sa finit cu subjugarea lor bunurile allodi- ale și puterea cerului au împedecat starea poporului deși unele evenimente însemnate precum colonizarea economilor niderlandici (țările de jos) și fondarea de orașe ca insti- tuțiuni nemțesci au avut efecte binefăcătoare asupra agriculturii.

2. Domnii proprietari de pământ în se- colul IX. își câștigau tot mai mari posesiuni, căci ei puneau pe ómenii s'raci, cari nu avéu pământuri și își căutau hrana la ei, de tăiau (lăzuiau) păsuri, și mai mult prin acea, că mulți economi, cari nu își puteau plăti da- rea și pretensiunilor bisericeilor, și cari nu puteau face servicii în războie, aceștia erau nevoiți a-și vinde pământurile lor proprie- tarilor mari. Mănăstirile St. Gallen, Reichenau. Weissenburg și multe altele pre lângă unele complexuri mai mari la o sută și în mai multe locuri diferite mici posesiuni. Aceste parti se lucrau de țărani embaticari (supuși la dare) parte se prefăceau în moșii mari și se dedéu în aréndă. Așa mănăstirile și proprie- tarii mari au ajuns în sate, și decă aveau numai un pământ seu două, cu încetul ei își cumpérau tot mai mult, și o parte de țə- rani s'au vândut întreaga lor avere proprie- tarilor mari și ei au rămas numai ca servi- tori pe la curțile domnesci, adevă pe la măe- riști. La curțile acestea se țineau armăsari și tauri frumoși, și țărani, ca să li se dea armăsarii și taurii pentru vitele lor, se su- puneau tot mai tare, ba în anii de fómete tot ajutorul lor au fost curțile domnesci, și ei în scurt timp au devenit cu toți iobagi. In secolul al IX și X. au ajuns cu timpul sate, ba districte întregi în mâinile marilor proprietari. Țărani după formă au rămas și mai departe posesori, numai nu au mai fost liberi, ci iobagi pe la proprietari. Proprie- tarul (boerul) își susținea anumite drepturi pentru el, precum vênatul și pescăritul, și țărani numai cu învoirea lui puteau umbla după pesci etc.

3. In scurt timp proprietari mari s'au câștigat drepturi întemeiate și asupra ioba- gilor lor, cari erau de o potrivă cu puterea publică. Sub președența oficialului seu, seu a administratului se forma dintre iobagi ju- decătoria arbitrară, unde se pertractau toate afacerile economice, serviciile și alte lucruri de felul acesta, proprietarii cei mari se în- grijau și de iobagii, cei mari se îngrijau și de iobagii, cari erau sub arme adevă mi- titari.

4. Proprietarii nu au împreunat pă- mânturile cumpărate de la țărani, ci le lu- crau cu țărani, de la cari le-au cumpărat. (Va urma.)

Nr. 125.

[57] 3-3

Concurs repetit.

După ce la postul de porach din parohia vacantă de clasa a III. Cărpiniș nu s'au insinuat nici un concurent prin această de nou se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare a acestuia în fôia „Telegraful Român“.

Venitele anuale împreunate cu acest post sunt 94 fl., despre cari se pot lua informațiuni dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a reflecta la acest post au ași așterne rugărilor lor instruite conform normelor în vîgore la subsemnatul oficiu protopresbiteral în termenul deschis p. u. k. Monostor.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Cetății de pîtră în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Fînață, la 12 Martie 1898.

Teodor Șovrea,
adm. prot.

Din**„Biblioteca noastră“,**

sub direcția dlui E. Hodoș, au apărut:

- Nr. 1 *Realități și visări*, de S. S. Secula;
Nr. 2 *Iancu de Huniad*, de Ios. Bălan;
Nr. 3—4 *Versuri și Proză*, de G. Coșbuc;
Nr. 5 *Fabule alese*, de Gr. M. Alexandrescu;
Nr. 6 *Dela sat*, piesă popor. în dialect bănațean de N. Mocovișteanu;
Nr. 7 *Intocmai*, de Zotti Hodoș.

1 număr 14 cr.

Se află de vîndare în

Librăria Tipografiei archidiece-sane
Sibiiu.

Un pahar

de escelentă și răcoritoare

limonadă spumôsă numai cu 2 cr.

dau

Bombônele de limonadă de fermentație

universale ale lui Marsner

cu această marcă de scutire

și firma [54] 6-10

**Prima fabrică boemă de zaharicale
orientale și chocolade**

in Königl. Weinbergen — Prag.

A. MARSNER.

Se află ori-unde !

1 pachet de 5 kg. btt = 100 roluri bombône
de fermentație cu rambursă 7.— fl. peste
tot franco.

În librăria Tipografiei archidiece-sane se află:

Dicționarul român-maghiar

și

Dicționarul maghiar-român

de

Dr. I. Crișan și N. Putnoky,

apărute în 1893 și 1895, cele mai noută
cabulare pentru învățarea limbei maghiare.

Prețul unei părți leg. fl. 1.80, ambele fl. 3.60.

Cel mai eficace MIJLOC DE CASĂ,
pentru a regula mistuirea, pentru a pro-
duce o circulație regulată a sîngelui,
pentru a depărta părțile stricate și defec-
tuose ale sîngelui (condițiile esențiale
pentru susținerea sănătății) precum și pen-
tru delăturarea repede și sigură a bôlelor de
stomach d. e. lipsa de apetit, rigăitul, vên-
turi, grătă, dureri de stomach și fole,
sgârcei de stomach, îngreunarea stomachu-
lui cu bucate, flegmă, congestiuni de sînge,
hemoroide, bôle femeiești, bôle de intestine
este de 40 ani probat

BALSAMUL DE VIAȚĂ al Dr. ROSA.

din farmacia lui B. FRAGNER în Praga 203-III.

Acesta favorizează întreg actul mistuirei,
produce un sînge sănătos și curat și este
un remediu de casă popular probat, sigur
și estins.

1 sticlă 50 cr., 1 sticlă dublă 1 fl.
Prin postă 20 cr. mai mult.

Pentru mîntuirea de ori-ce aprinderi,
răni și umflături, se folosește cu succes
sigur la inflamare, oprirea laptelui și întă-
rirea peptului (țitelor) femeesci, la întărcare,
la abscese, noduri, purôie (Eiterpusteln) car-
buncule, la răni și sugei la degete, la întări-
turi, umflături, uime etc. de 50 ani probată
[50] 3-30

Alifia de casă de Praga

Vindecarea se face fără dureri prin in-
fluența alinătoare a alifiei.

In doze à 25 și 35 cruceri.
Pe postă plus 6 cr.

Atențiune! Fiecare se cîeră numai preparate
originale din farmacia lui B.
Fragner în Praga și se observe, ca toate păr-
țile învîltoarei balsamului Dr. Rosa se fie pro-
vîdute cu alăturata marcă rotundă de scutire,
asemenea toate părțile învîltoarei alifiei de
casă de Praga pîrtă marca de scutire în trei
unghiuri alăturată!

Ori-cine imi anunță o falsificare primesce o remunerațiune!

Mii de scrisori de recunoscîntă stau la dispoziție spre vedere.

Depozite în farmaciile I. Török, Budapesta. A. Egger, Budapesta,
apoi în Sibiiu la E. Rumler, K. Müller și K. M. Herzberg.

Depozitul principal B. FRAGNER, farmacie „la vulturul negru“ în Praga,
al producătorului colțul stradei Spornier Nr. 203.

ESPEDIȚII CU ÎNTOCGEREA POSTELI

1.000.000 coróne

UN MILION

sunt de câștigat.

[43] 1-2

Conspectul

tuturor celor **50.000** câștiguri
din a 2-a loterie de clasă ungară.

Cel mai mare câștig după § 9. al
planului de joc este

1.000.000
Un milion **Coróne.**

Specificat sunt împărțite câștigu-
rile cum urmîeză:

Câștiguri	Coróne
1 à	600.000
1 "	400.000
1 "	200.000
2 "	100.000
1 "	90.000
1 "	80.000
1 "	70.000
2 "	60.000
1 "	40.000
5 "	30.000
1 "	25.000
7 "	20.000
3 "	15.000
31 "	10.000
67 "	5.000
3 "	3.000
432 "	2.000
763 "	1.000
1238 "	500
90 "	300
47350 à 200, 170, 130, 100, 80, 40 Coróne.	
50.000 Câștig și Premie în sumă de	13160000 Cr.
cari se trag în șese clase.	

Suma enormă de **un milion coróne**
în bani gata este după §-ul 9 al progra-
mului de tragere cel mai mare câștig în

**loteria a 2-a de clase priv.
reg. ung.,**

care oferă proprietarilor de losuri șanse de
câștig esecpțional de favorabile; conține
numai

100.000 și **50.000**
Losuri originale și **Câștiguri**

Jumătate din toate losurile trebuie să
câștige.

Toate cele 50.000 câștiguri sunt specifi-
cate în lista alăturată și se sortîză sub
controla guvernului în 6 despărțeminte ce
succed iute, după cari se solvesc sumele în
numărari fericirilor câștigători.

Noi vindem numai losuri originale cu
următoarele prețuri originale:

întregi Losuri originale pentru fl. 6:—
jumătăți de " " " 3—
pătrare de " " " 1.50
optime de " " " .75

Îndată după primirea sumei prin asem-
nat, espedăm losurile originale comandate
valabile pentru prima secție de tragere.

La dorință se espedîză și cu ramburs.

La fiecare espediție de losuri se aclude
programul de tragere original și după fie-
care tragere primesc clienții nostri îndată
lista originală de tragere.

Se riscă adese-ori mii în întreprinderi
cutezate, la cari câștigul contemplat e fôrte
dubiu. Riscăți deci o sumă proporțional
mică pentru cumpărarea unui los, prin care
puteți câștiga momentan mari capitale.

Depozitul nostru de losuri e numai fôrte
mic și tare curînd se pôte epuiza, deci re-
comandăm a nu întîrția cu comănde și a
le trimite întru cât e posibil îndată, la tot
casul până

cel mult 11 Maiu a. c.

în care și începe tragerea cu încredere și direct la

Biroul central de loterie

FEHÉR LAJOS ÉS TARSA

Budapest, Gizella-tér 5.

Ne-au sosit acumă:

Tabele de părete pentru cetit, românesci fl. 2.40

" " " " " unguresci " 2.40

" " " " " românesci

de I. Tuducescu " 3.60

" " **istoria naturală** (16 bucăți co-

lorate: regnul animal, vegetat și mineral) " 7.20

Tabele de măsuri metrice cu esplicare " —.80

Librăria Tipografiei archidiece-sane, Sibiiu.

„Colecțiunea Șaraga“.

Din „Colecțiunea Șaraga“ à 1 leu = 50 cr. volumul au apărut:

Nr.	Nr.
1. Elena Sevastos: Povești.	30. V. Conta: Teoria fatalismului.
2. N. A. Bogdan: Povești și anecdote.	31. 37. V. Conta: Teoria undulațiunii vol. I. II
3. Mihail Canianu: Poesii populare (Doine).	32. 40. D. Bolintineanu: Poesii vol. I. II.
4. N. Gane: Poesii.	33. D. Petrino: Poeme.
5. 6. Log. Cost. Konaki: Poesii vol. I. II.	34. 35. Cavalier C. Stamati: Musa românescă
vol. I. II.
7. Mihail Eminescu: Poesii complete.	36. Ed. Gruber: Stil și gândire.
8. Sofia Nădejde: Nuvele.	38. M. Eminescu: Diverse.
9. A. Vlahuță: Nuvele.	39. Carol Scrob: De-ale inimei vol. I.
10. Henriete și M. Eminescu: Scrisori.	41. Const. Negruzzi: Păcatele tinerețelor v. I.
11. 12. Ar. Densușianu: Cercetări literare
vol. I. II.	42. D. Bolintineanu: Proză vol. I.
13. N. Gane: Domnița Ruxandra.	43. A. Donici: Fabule.
14. N. Beldiceanu: Poesii.	44. V. Conta: Basele Metafizice.
15. Elena Sevastos: Anecdote populare.	45. 56. A. D. Xenopol: Istoria Românilor.
16. 17. A. Steuerman: Antologie, Crestomatie.	57. Ionescu Raicu-Rion: Scrieri literare v. I.
18. 22. N. Iorga: Schițe din literat. română.	58. Fabuliști Români: Fabule.
19. N. A. Bogdan: Și noi și vechi.	59. Traian Demetrescu: Aquarele (poesii).
20. 21. I. L. Caragiale: Teatru vol. I. II.	60. A. Steuerman: Sărăcie (poesii).
23. Matilda Cugler-Poni: Poesii.	61. A. Steuerman: O tîmnă la Paris (scri-
sori și versuri).
24. 25. Grigore N. Lazu: 451 poesii — tradu-
ceri și imitațiuni vol. I. II.	62. N. A. Bogdan: 15 Comedii.
26. Carmen Sylva: Poveștile Peșului.	63. Al. Philippide: Starea socială.
27. V. Conta: Încercări de metafizică.	64. I. L. Caragiale: Schițe, trad. și originale.
28. Mihail Eminescu: Nuvele.	65. H. G. Lecca: Prima (versuri).
29. Victor Onișor: Doine și strigături din
Ardeal vol. I.	

Se pot procura dela Librăria Tipografiei archidiece-sane Sibiiu.